

א' – מראי מקומות לפרק ו' דברכות (לה:)

1. רבינו יונה על הרי"ף (כט:)

אמרו רבני צרפת ז"ל דמהכא שמעינן **דברכת שלשה אינה פוטרת מעין ג'** ואם אכל דייסא או כיוצא בו אחר המזון אע"פ שהברכה שלו היא מעין ברכת המזון אין ברכת המזון פוטרת אותו וכו' **מיהו נראה דדוקא בשאר דברים אבל בין פוטרת מעין ג' וכו' דגבי יין ברכת המזון פוטרת מעין שלש וכו' ויש סיוע לזה מדאמרינן בגמ' (לה:):** חמרא סעיד ומשמח, והוינן בה אי הכי נברך עליה שלש ברכות, ומהדרינן לא קבעי אינשי עליה, וכיון דאי לאו דלא קבעי אינשי עליה היינו מברכין עלי' ברכת ג' כמו על הפ"ת, דין הוא שיהיה לו זאת המעלה יותר משאר המינים דברכת ג' תפטור אותו מברכת מעין שלש

2. שו"ע או"ח סי' ר"ח סעיף י"ז

ברכת שלש אינה פוטרת מעין שלש, שאם אכל דייסא אין ברכת המזון פוטרתו; אבל בין ברכת ג' פוטרתו, שאם בירך על היין ברכת המזון במקום על הגפן, יצא

3. ביאור הלכה שם ד"ה אבל

אם שתה יין שלא בתוך הסעודה ובירך עליו בהמ"ז נפטר בדיעבד, דכן הוא דעת רבינו יונה והרא"ש, וכן משמע דעת הרשב"ם והמאור בפרק ע"פ, אף שדעת הרמב"ן והר"ן שם דין אין נפטר בהמ"ז לא קי"ל כוותיהו וכמו שפסק השו"ע בסעיף זה.

4. ביאור הלכה שם ד"ה ברכת

ברכת שלשה פוטרתו, כ"כ הפוסקים מהא דברכות (לה:): בהא דפריך הגמ' א"ה נברך עליה ג' ברכות, **ולכאורא הלא קושית הגמרא קאי שם רק על פורתא דסעידי ולא על טובא דגריד** וכו' א"כ הו"ל לכאורה להשו"ע לחלק דבטובא אין יוצא אפילו בדיעבד כשבירך בהמ"ז

5. רמב"ם הל' ברכות (ח' ב')

הסוחט פירות והוציא מהן משקין מברך עליהן בתחלה שהכל ולבסוף בורא נפשות, חוץ מן הענבים והזיתים שעל היין הוא מברך בורא פרי הגפן ולבסוף ברכה אחת מעין שלש, ועל השמן בתחלה הוא מברך בורא פרי העץ, במה דברים אמורים שהיה חושש בגרונו ושתה מן השמן עם מי השלקות וכיוצא בהן שהרי נהנה בשתייתו, **אבל אם שתה השמן לבדו או שלא היה חושש בגרונו מברך עליו שהכל, שהרי לא נהנה בטעם השמן.**

7. כסף משנה שם

ומ"ש שאם שתה השמן לבדו שמברך שהכל. תימה דכיון דאזוקי מזיק אין לברך עליו וכן פירש"י וכ"כ הרי"ף ז"ל ואי שתי ליה משתא אזוקי מזיק ליה **ולא מברך עליה** וכבר תמה עליו הטור בסימן ר"ב. ורבינו מפרש שלא אמרו אי דשתי ליה אזוקי מזיק אלא לאפוקי מה שאמרו שיברך עליו בורא פרי העץ, אבל כיון דאע"ג דאזוקי מזיק נהנה הוא מברך שהכל: